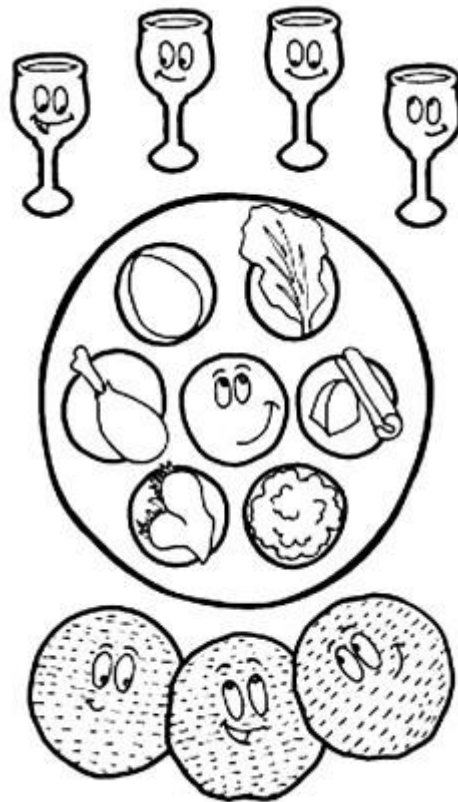
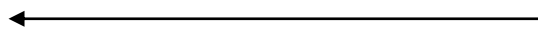

Pesachovā Hagada

הגדה של פסח

[hagada šel pesach]

Hagada

První dva dny (v Izraeli první den) svátku pesach se pořádají slavnostní večeře. Tyto večeře označujeme jako "sederové večeře", protože slovo seder znamená hebrejsky „řád“, a tato večeře má svůj po staletí ustálený průběh. Scénář večera je v tradiční formě zapsán v knize, které říkáme hagada (vyprávění).

Hlavním smyslem sederu je vyprávět dětem (a nejen jim) o východu z Egypta, připomenout si události dávné historie a poučit se z nich pro současnost. V přesnějším slova smyslu je hagada jednou z částí sederového programu, a to převyprávěním příběhu o vyvedení Židů z Egypta.

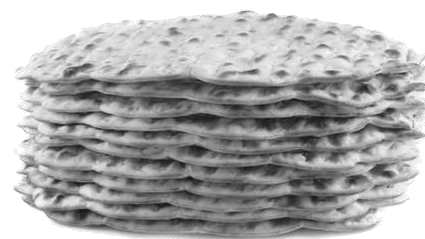
Svátek pesach je jedním ze tří hlavních židovských svátků. Je to svátek překročení, což souvisí s poslední z deseti egyptských ran; svátek macesů (nekynutého chleba), symbolika východu z Egypta; svátek svobody, osvobození z egyptského otroctví a svátek jara.

Úplný text židovské hagady je založen na rituálu předepsaném v období tzv. druhého Chrámu (tj. v letech 518 př. n. l. do roku 70 n. l.) a obsahuje komentáře převzaté z midraše a Talmudu, modlitby, požehnání a žalmy spolu s výklady různých obřadních aktů a dodatek s tradičními sederovými písněmi.

V celé hagadě není ani jednou zmíněno **Mojžíšovo** jméno. Bylo vynecháno proto, aby se kolem jeho postavy nevytvořil samostatný kult a aby se naznačilo, že pouze Bůh vyvedl Izrael z Egypta a Mojžíš byl pouze vykonavatelem jeho nařízení.

Naše **hagada** je sestavena především jako scénář pro účastníky pesachové večeře, aby se orientovali v jejím průběhu a mohli se všichni aktivně zapojovat. Obsahuje

- pokyny pro jednotlivé pokrmy a části večeře,
- pokyny pro jednotlivé osoby nebo celé shromáždění,
- texty modliteb a požehnání, které přednáší jednak předsedající, jednak jednotliví členové nebo všichni společně,
- písně a žalmy

V úvodu je pouze připomenut obsah sederového pořádku, po něm následuje přímo popis průběhu pesachové večeře.

Exodus 13,8

וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ, בַּיּוֹם הַהוּא לֵאמֹר: בְּעִבּוֹר זֶה, עָשָׂה יְהוָה לִּי,
בְּצֵאתִי, מִמִּצְרָיִם.

„V onen den svému synovi oznámíš: „To je pro to, co mi prokázal Hospodin, když jsem vycházel z Egypta.“

Exodus 12,1-20

א 1 **וַיֹּאמֶר יְהוָה אֶל-מֹשֶׁה וְאַל-** Hospodin řekl Mojžíšovi a Áronovi v
אֶהְרֹן, בְּאָרְץ מִצְרָיִם לֵאמֹר. egyptské zemi:

ב 2 **הַחֹדֶשׁ הַזֶּה לָכֶם, רֹאשׁ** „Tento měsíc bude pro vás začátkem
חֹדֶשׁ יְהוָה לְחֹדְשֵׁי měsíců. Bude pro vás prvním měsícem v
הַשָּׁנָה. roce.

ג 3 **וַיְדַבֵּר יְהוָה אֶל-כָּל-עַדְתֵּי יִשְׂרָאֵל** Vyhlaste celé izraelské pospolitosti:
לֵאמֹר, בְּעֶשֶׂר, לַחֹדֶשׁ הַזֶּה: וְיָקָחוּ Desátého dne tohoto měsíce si každý
לָהֶם, אִישׁ שְׁוֹה לְבֵית-אָבִתּוֹ--שְׁוֹה vezmete beránka podle svých rodů,
לְבֵיתוֹ. beránka na rodinu.

ד 4 **וְאִם-יִמְעַט הַבַּיִת, מִהְיוֹת מִשְׁוֹה-** Kdyby byla rodina malá a na beránka by
וְלָקַח הוּא וְשִׁכְנוֹ הַקָּרֵב אֶל-בֵּיתוֹ, nestačila, přibere si každý souseda, který
בְּמִכְסֹת נַפְשׁוֹ: אִישׁ לְפִי אֲכָלוֹ, bydlí nejbliže jeho rodiny, aby doplnil počet
תִּלְכֹּסוּ עַל-הַשְׁוֹה. osob. Podle toho, kolik kdo sní, stanovíte
počet na beránka.

ה 5 **וְשֹׁה תָמִים זָכָר בֶּן-שָׁנָה, יְהִי** Budete mít beránka bez vady, ročního
לָכֶם; מִן-הַכֹּבָשִׁים וּמִן-הָעִזִּים, samce. Vezmete jej z ovcí nebo z koz.
תִּקְחוּ.

ו 6 **וְהָיָה לָכֶם לְמִשְׁמֶרֶת, עַד** Budete jej opatrovat až do čtrnáctého
אֶרְבָּעָה עָשָׂר יוֹם לַחֹדֶשׁ הַזֶּה; dne tohoto měsíce. Navečer bude celé
וְשִׁחֲטוּ אֹתוֹ, כָּל קֹהֵל עַדְתֵּי- shromáždění izraelské pospolitosti beránky

זַבִּיחַ יִשְׂרָאֵל--בֵּין הָעַרְבִים. zabíjet.

7 Pak vezmou trochu krve a potřou jí obě veřeje i nadpraží u domů, v nichž jej budou jíst.

8 Tu noc budou jíst maso upečené na ohni a k němu budou jíst nekvašené chleby s hořkými bylinami.

9 Nebudete z něho jíst nic syrového ani vařeného ve vodě, nýbrž jen upečené na ohni s hlavou i s nohama a vnitřnostmi.

10 Nic z něho nenecháte do rána. Co z něho zůstane do rána, spálíte ohněm.

11 Budete jej jíst takto: Budete mít přepásaná bedra, opánky na nohou a hůl v ruce. Sníte jej ve chvatu. To bude Hospodinův hod beránka.

12 Tu noc projdu egyptskou zemí a všecko prvorozené v egyptské zemi pobiji, od lidí až po dobytek. Všechna egyptská božstva postihnu svými soudy. Já jsem Hospodin.

13 Na domech, v nichž budete, budete mít na znamení krev. Když tu krev uvidím, pomenu vás a nedolehne na vás zhoubný úder, až budu bít egyptskou zemi.

14 Ten den vám bude dnem pamětním, budete jej slavit jako slavnost Hospodinovu. Budete jej slavit po všechna svá pokolení. To je provždy platné nařízení.

15 Po sedm dní budete jíst nekvašené

אָף בַּיּוֹם הָרִאשׁוֹן, תִּשְׂבִּיתוּ שָׂאֵר
מִבְּתֵיכֶם: כִּי כָל-אֶכֶל חֶמֶץ,
וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִיִּשְׂרָאֵל--
מִיּוֹם הָרִאשׁוֹן, עַד-יוֹם הַשְּׁבִיעִי.

chleby. Hned prvního dne odstraníte ze svých domů kvas. Každý, kdo by od prvního do sedmého dne jedl něco kvašeného, bude z Izraele vyobcován.

טז וּבַיּוֹם הָרִאשׁוֹן, מִקְרָא-קֹדֶשׁ,
וּבַיּוֹם הַשְּׁבִיעִי, מִקְרָא-קֹדֶשׁ יְהִי־הֵיא
לָכֶם: כָּל-מְלֶאכֶה, לֹא-יַעֲשֶׂה
בָּהֶם--אָף אֲשֶׁר יֵאָכֵל לְכָל-נֶפֶשׁ,
הוּא לְבַדּוֹ יַעֲשֶׂה לָכֶם.

16 Prvního dne budete mít bohoslužebné shromáždění. I sedmého dne budete mít bohoslužebné shromáždění. V těch dnech se nebude konat žádné dílo. Smíte si připravit jen to, co každý potřebuje k jídlu.

יז וּשְׁמַרְתֶּם, אֶת-הַמִּצְוֹת, כִּי
בְעֶצֶם הַיּוֹם הַזֶּה, הוֹצֵאתִי אֶת-
צְבֹאתֵיכֶם מֵאֶרֶץ מִצְרָיִם;
וּשְׁמַרְתֶּם אֶת-הַיּוֹם הַזֶּה,
לְדֹרֹתֵיכֶם--חֻקַּת עוֹלָם.

17 Budete dbát na ustanovení o nekvašených chlebech, neboť právě toho dne jsem vyvedl vaše oddíly z egyptské země. Na tento den budete bedlivě dbát. To je provždy platné nařízení pro všechna vaše pokolení.

יח בְּרִאשׁוֹן בְּאַרְבַּעַת עָשָׂר יוֹם
לַחֹדֶשׁ, בְּעֶרְב, תֹּאכְלוּ, מִצֵּת: עַד
יוֹם הָאֶחָד וְעֶשְׂרִים, לַחֹדֶשׁ--בְּעֶרְב.

18 Od večera čtrnáctého dne prvního měsíce budete jíst nekvašené chleby až do večera jedenadvacátého dne téhož měsíce.

יט שְׂבַעַת יָמִים--שָׂאֵר, לֹא יִמָּצֵא
בְּבְתֵיכֶם: כִּי כָל-אֶכֶל מִחֶמֶץ,
וְנִכְרְתָהּ הַנֶּפֶשׁ הַהוּא מִמִּצְרַיִם
יִשְׂרָאֵל--בְּגֵר, וּבְאֶזְרַח הָאֶרֶץ.

19 Po sedm dní se nenajde ve vašich domech kvas. Každý, kdo by jedl něco kvašeného, bude vyobcován z pospolitosti Izraele, i host a domorodec.

כ כָּל-מִחֶמֶץ, לֹא תֹאכְלוּ; בְּכָל,
מִוִּשְׁבְּתֵיכֶם, תֹּאכְלוּ, מִצֵּת.

20 Nebudete jíst nic kvašeného. Ve všech svých obydlích budete jíst nekvašené chleby.“

Seder

Seder (česky „pořádek“) je řád, rituál slavnostní Pesachové večeře. Proto se jí někdy říká Sederová večeře.

Prostřený stůl k Pesachové (sederové) večeři obsahuje:

- ✓ svícen a alespoň **dvě svíce**
- ✓ **tři zakryté macesy** - představují tři složky lidu Izraele: kohanim (kněze), levijim (levity) a Jisra'el (Izraelity)
- ✓ **Pesachovou hagadu** pro každého účastníka
- ✓ **víno** - dostatečné množství, aby každý mohl vypít předepsané čtyři poháry
- ✓ **sederový talíř** s nachystanými pokrmy
- ✓ **poháry** pro každého zúčastněného
- ✓ **Elijášův pohár**
- ✓ **misku slané vody**
- ✓ **misku** (1 nebo více) **s vodou** na rituální omytí rukou
- ✓ **doplňkové macesy** - nemusí být u stolu
- ✓ **doplňkový maror** - nemusí být u stolu

Vedle těchto rituálních nutností má samozřejmě každý z účastníků svůj **talíř, příbor, ubrousek**, další **sklenici** nebo **pohár** na další nápoje, případně jiné potřeby ke stolování.

Sederový talíř obsahuje

- ✓ **zro'a** - opečená kost, která je připomínkou obětního beránka (korban pesach). Mělo by se jednat o kost z beránka, nicméně lze použít třeba opečené kuřecí křídlo nebo krk.
- ✓ **bejca** – vejce (tradiční smuteční jídlo) připomíná zničený chrám, ale také symbolizuje židovský národ svou zajímavou vlastností: čím déle se vaří, tím se stává tvrdším, tak jako nesnáze doby posilují židovské uvědomění; vejce uvařené natvrdo, symbol nového života a též Izraele, který je přirovnáván ke žlutku, nikdy zcela nesplyne s bílkem, stejně jako Izrael nikdy nesplynul během pobytu v Egyptě s okolními národy.
- ✓ **maca** – macesy, nekvašené chleby v podobě placek
- ✓ **maror** - hořké byliny (např. salát, křen, řeřicha) připomínající hořkost otroctví

- ✓ **charošet** - směs strouhaných jablek, oříšků, datlí, skořice a červeného vína na znamení malty, se kterou byli židovští otroci nuceni pracovat, a krve, která byla v Egyptě prolita.
- ✓ **karpas** - zelenina (např. ředkvička, brambor, cibule), také připomíná zotročení a práci s hlínou
- ✓ **majim** - slaná voda představuje slzy i rozdělené Rákosové moře.

Jak probíhá seder:

1. **Zažehnutí svící** s požehnáním svátečních světel
2. **Kadeš** (posvěcení), požehnání svátečního dne nad pohárem vína, první pohár
3. **Urchac** (umytí rukou), při němž si předsedající umyje ruce, aby si před dalším obřadem zajistil rituální čistotu
4. **Karpas** (zelenina), petržel nebo ředkev se namáčí ve slané vodě a jí se
5. **Jachac** (rozdělení) - rozdělení prostředního macesu, z něhož se bere *afikoman* (poslední sousto při sederové večeři), který se děti zpravidla snaží „ukrást“, schovat a na konci sederu za něj dostanou „výkupné“ (většinou sladkosti apod.)
6. **Magid** - vyprávění příběhu z Hagady a čtyři otázky s následným vyprávěním
7. **Rachca** (též rechac či rachac), umytí rukou (tentokrát všech přítomných) s požehnáním
8. **Moci maca** (požehnání před jídlem), nad dvěma celými macesy říkáme příslušné požehnání, sníme první maces
9. **Maror** (hořké byliny), jíme hořké byliny, připomínku těžkého otroctví
10. **Korech** (sendvič), do macesu vložíme hořké byliny a sladký charošet a sníme jej
11. **Šulchan orech** (hostina) samotná sváteční večeře, začínáme vajíčkem
12. **Cafun** (zákusek), jíme schovanou půlku rozlomeného macesu (viz jachac)
13. **Barech** - požehnání po jídle
14. **Halel-nirca** - závěrečné modlitby a písně

1. Zažehnutí svící

Místnost na večeři

Stůl je nachystán dle sederového pořádku. Pro předsedajícího je připraveno místo v čele, kde na něj všichni dobře vidí. Před jeho místem je umístěn sederový talíř a jeden výraznější pohár. Ve všech pohárech je nalito víno. V místnosti jsou všechna světla zhasnutá.

Všichni účastníci

Shromáždí se u vchodu do místnosti, kde bude večeře probíhat.

Všichni

Vejdou do místnosti a vestoje zaujmou místa u stolu (buď dle připraveného, nebo obvyklého zasedacího pořádku).

Předsedající všechny přivítá.

Žena předsedajícího zapálí svíce na stole a pronese požehnání:

ברוך אתה ה' א-לוהינו מלך העולם, אשר קדשנו במצותיו וצונו להדליק נר של יום טוב.

[Baruch ata Adonaj Elohejnu melech ha-olam, ašer kidšanu be-micvotav ve-civanu le-hadlik ner šel jom tov.]

„Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa, jenž jsi nás posvětil Svými přikázáními a přikázal nám zapálit světlo sváteční.“

Po ní opakují požehnání **všechny ženy** buď dohromady, nebo jednotlivě. Stále všichni stojí.

Po pronesení požehnání se ujme slova opět **předsedající**.

2. Kaďeř (posvěcení)

Zatímco všichni stále stojí, **předsedající** vezme do ruky rituální pohár a pronáší úvodní požehnání svátku, tzv. „Kiduš“:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
který jsi stvořil plod vinné révy.
Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
jenž jsi ze všech národů vyvolil nás,
že jsi naši řeč vyvýšil nad všechny jazyky světa
a posvětil jsi nás svými příkazy.
Dal jsi nám, Hospodine, náš Bože,
ve své lásce výročí,
abychom se z nich mohli radovat
a ostatní svátky k obveselení
a svátek nekvašených chlebů, tj. čas naší svobody
jako stálou upomínku vyjití z Egypta.
Ty jsi nás vyvolil ze všech národů
a posvětil jsi nás v radosti a veselí
k tomuto svátečnímu období.
Požehnán buď, Hospodine,
který posvěcuješ svátečními obdobími Izraele!**

Všichni vezmou své poháry s vínem do pravé ruky.

Všichni společně pronesou uzavření Kiduše slovy:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
který jsi nás zachoval při životě
a dopřál nám dočkat se této chvíle!**

Všichni vypijí první pohár vína!

Všichni se konečně posadí za stůl.

3. Urchac (umytí rukou)

Předsedající si umyje v přistavené nádobě ruce, a poté spolu se **dvěma pomocníky** obejde stůl a každému z účastníků osobně symbolicky umyje ruce opláchnutím vodou. **Pomocníci** nesou mísu a ručník(y).

Předsedající nakonec po návratu na své místo pronese požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
který nás posvěcuješ svými příkazy,
a zanechal jsi nám nařízení o umývání rukou
jako znamení vnitřní čistoty.**

4. Karpas (zelenina)

Předsedající vezme kousek zeleniny, ponoří ho do misky se slanou vodou a pronese požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
Stvořiteli plodů země.**

Všichni si po jeho příkladu berou zeleninu na svůj talíř, namáčejí ji ve slané vodě, pronáší požehnání každý sám za sebe a jí.

5. Jachac (rozdělení)

Předsedající vezme prostřední ze tří velkých macesů, rozlomí ho na polovinu. Jednu polovinu vrátí na původní místo a druhou odloží stranou jako tzv. afikoman, zákusek po skončení večeře.

Děti mají nyní příležitost afikoman ukrást, schovat si ho, a žádat za něj výkupné, až ho bude předsedající po skončení večeře hledat 😊.

6. Magid (vyprávění)

Předsedající vezme všechny tři velké macesy, pozdvihne je a pronáší:

**Toto je chudý chléb,
který jedli naši předkové v egyptské zemi.
Každý, kdo je hladový, ať přijde a pojí,
každý, kdo je v nouzi, ať přijde a slaví Pesach:
tento rok zde - příští rok v naší vlasti.
Tento rok jako otroci, v roce příštím
jako svobodní lidé!**

Po té odloží macesy zpět na jejich místo.

Všichni si nalijí druhý pohár vína.

Nejmladší (schopné) dítě položí předsedajícímu (a všem přítomným) nahlas následující otázky:

Čím se tato noc liší od ostatních nocí?

Jak to, že jindy k večeři jíme chleba a jiné pečivo, a teď jenom placky?

Jak to, že jindy máme všechnu zeleninu, a dnes jen hořkou?

Jak to, že jindy zeleninu nenamáčíme do slané vody, a teď dokonce dvakrát?

Jak to, že jindy se při jídle nezabýváme ničím jiným a dnes máte tento obřad?

Předsedající odkryje macesy a všichni společně (jeden po druhém) odpovídají následujícími slovy:

I. dospělý:

Bývali jsme otroky faraónovými v Egyptě, ale vyvedl nás Věčný, Tvůrce náš, odtamtud rukou mocnou a napřaženou paží. Kdyby nevyvedl, Svatý, buď žehnán, naše předky z otroctví, dodnes bychom my, naše děti a děti našich dětí byli otroky faraónovými v Egyptě.

II. dospělý:

**I kdybychom všichni byli chytří,
všichni moudří,
všichni zkušení,
všichni Tóru znali,
museli bychom si stále vyprávět
o odchodu z otroctví.
A kdo podrobně o odchodu z otroctví vypráví,
zaslouží chválu.**

III. dospělý:

Vypráví se, jak rabín Eliezer, rabín Jošua, rabín Eleazar ben Azaria, rabín Akiva a rabín Tarfon se jednou spolu takto sesedli v Tel-Avivu a debatovali o vysvobození z otroctví celou noc, než přišli jejich žáci a upozornili je: Rabíni, přišel čas pomodlit se ranní Šema!

IV. dospělý:

**Žehnán buď Všudypřítomný, buď žehnán!
Žehnán, žes dal Tóru svému lidu Izraeli, buď žehnán!**

V. dospělý:

Jsou čtyři typy synů, o kterých se zmiňuje Tóra:

Jeden je bystrý.

Jeden je nezbedný.

Jeden je prostáček.

A jeden se neumí ptát.

VI. dospělý:

Ten bystrý se ptá takto:

„Jaké povinnosti, zákony a nařízení nám Věčný, náš Tvůrce, zadal?“

Tomu vysvětlíš zásady Pesachu, včetně zákazu končit dnes večeri zákuskem.

VII. dospělý:

Ten nezbedný se ptá takto:

„Nač je vám to zbožňování?“

„Vám,“ prý, ne jemu. Tím sebe sám vyčleňuje z obce a znevažuje naši tradici. Buď stejně jízlivý jako on a odsekni mu: „Protože toto pro mě Věčný vykonal, když mě vyváděl z Egypta.“ Řekni schválně pro „mě“, ne pro něho. Protože kdyby tam tehdy byl, nedal by se vysvobodit.

VIII. dospělý:

Prostáček se ptá:

„Co to znamená?“

Tomu řekni: „Silnou rukou nás vyvedl Věčný z egyptského otroctví.“

IX. dospělý:

Ale tomu, kdo neví, jak se ptát, musíš napovědět sám, jak se píše: „Vyprávěj svým dětem tohoto dne: Toto pro mě Věčný udělal, když jsem vycházel z Egypta.“

X. dospělý:

**Zpočátku byli pohany i naši předkové,
ale my jsme se naučili oslavovat.**

XI. dospělý:

V Písmu se praví: Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova, sestoupil do Egypta a s hrstkou lidí tam pobýval jako host. Tam se stal velikým, zdatným a početným národem.

Ale Egyptané s námi zle nakládali, trýznili nás a tvrdě nás zotročovali.

Tu jsme úpěli k Hospodinu, Bohu našich otců, a Hospodin nás vyslyšel, shlédl na naše pokoření, plahočení a útlak. Hospodin nás vyvedl z Egypta pevnou rukou a vztaženou paží, za veliké hrůzy, se znameními a zázraky.

Při následujícím výčtu egyptských ran bývá zvykem ponořit prst do vína a odstříknout při každém slovu po kapce.

XII. dospělý:

• Krev.	• Vředy.
• Žáby.	• Krupobití.
• Komáři.	• Kobylky.
• Mouchy.	• Tma.
• Mor.	• Smrt prvorozených.

XIII. dospělý:

Tolik nesmírného dobra nám Bůh prokázal tím, že nás vyvedl z Egypta, že vykonal soud nad jejich bohy, dal nám jejich jmění, rozdělil před námi moře, že nás jím vedl po souši a utopil v něm naše nepřátele, staral se o nás v poušti čtyřicet let, krmil nás manou, daroval nám šabat, přivedl nás k hoře Sinaj a dal nám svůj Zákon, že nás dovedl do Svaté země a zvolil si tam svůj příbytek, aby nám odpustil naše hříchy.

Předsedající uzavře konstatováním:

Rabín Gamaliel říkával: Nesplnil svou povinnost, kdo by o svátcích Pesach nepromluvil o těchto třech věcech: pesachové oběti, nekvašeném chlebu a hořkých bylinách.

Všichni se zeptají:

Co znamená Pesach?

Předsedající zdvihne maso ze sederového talíře a odpoví:

Na základě toho, že Svatý, buď požehnán, pomínul, pasach, domy našich předků v Egyptě.

Všichni se zeptají:

Co znamenají nekvašené chleby?

Předsedající zdvihne macesy a odpoví:

Proto, že když se našim předkům zjevil Svatý, buď požehnán, a vykoupil je, nestačilo jim vykynout těsto.

Všichni se zeptají:

Co znamenají hořké byliny?

Předsedající zdvihne misku hořkých bylin a odpoví:

Proto, že Egyptané ztrpčovali v Egyptě život našich předků.

Předsedající zakryje macesy.

Všichni vezmou pohár vína a společně pronesou požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
žes vyprostil nás a naše předky
z otroctví a přivedl nás do této noci
jíst macesy a hořké byliny.
Tak nás, Hospodine, Tvůrce náš
a Bože našich předků,
přiveď do dalších svátků a výročí
v budoucnu a v míru.
Nadšeně postavíme Tvoje město,
s radostí Ti budeme sloužit.
Pak Ti vzdáme díky novou písní
o své záchraně a duševní svobodě.
Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš,
že vysvobozuješ Izrael.
Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
stvořiteli vinné révy.**

Všichni vypijí druhý pohár vína!

Zde je možné zazpívat vhodnou píseň, chvalozpěv nebo obvyklý židovský chvalozpěv „Dajenu“ (Bylo by nám stačilo).

DAYENU

Joyously Traditional

1. I - lu ho - ci ho - ci - a - nu, ho - ci - a - nu mi - mic - ra - jim,
 ho - ci - a - nu mi - mic - ra - jim da - jej - nu. Da - da - jej - nu, __
 da - da - jej - nu, _____ da - da - jej - nu, da -
 1. jej - nu, da - jej - nu, da - jej - nu. 2. jej - nu, da - jej - nu.

1. Ilu hocianu mimicrajim, dajejnu.

Kdyby nás vyvedl z Egypta (a nevykonal nad nimi spravedlnost), bylo by nám stačilo.

2. Ilu natan lanu et hatora, dajejnu.

Kdyby nám dal Zákon (Tóru, a nedal nám vstoupit do země Izrael), bylo by nám stačilo.

3. Ilu natan lanu et hašabat, dajejnu.

Kdyby nám dal šabat (a nezavedl nás k hoře Sinaj), bylo by nám stačilo.

7. RACHÇA (druhé umytí rukou)

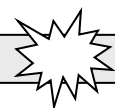
Všichni si sami umyjí ruce a pronesou přítom požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
který nás posvěcuješ svými příkazy,
a zanechal jsi nám nařízení o umývání rukou.**

8. MOCI MAÇA (požehnání před jídlem)

Předsedající zdvihne 3 velké macesy a pronese 2 požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
který vyvádíš ze země chléb.**

Tato požehnání jsou slova, která Ježíš použil pro proměnění chleba ve své tělo.

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
že jsi nás posvětil svými příkazy
a dal jsi nám nařízení o pojídání nekvašeného chleba.**

Předsedající pak odlomí z horního i ze středního malý kousek a sní oba zároveň.

Všichni následují jeho příkladu. Oba velké macesy putují okolo stolu a každý si z nich odlomí a sní. Pokud nevystačí, mohou se použít další macesy na stole přítomné s výjimkou třetího velkého.

9. Maror (hořké byliny)

Předsedající vezme ze sederového talíře maror, ponoří jej do charosetu a pronese požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine, Bože náš, Králi světa,
že jsi nás posvětil svými příkazy a dal nám nařízení
o požívání hořkých bylin.**

Po té maror s charosetem sní.

Všichni následují opět jeho příkladu s tím rozdílem, že si naberou na své talíře maror a charoset z misek na stole. Stačí symbolické množství.

10. Korech (sendvič)

Předsedající vezme poslední velký maces, odlomí z něj dva malé kousky, vloží mezi ně trochu maroru a po pronesení požehnání tento sendvič sní:

**Připomínka Chrámu podle rabína Hilela:
Hilel v době, kdy Chrám existoval, dělal toto –
skládal dohromady maces a maror a jedl je zároveň.**

Všichni následují opět příkladu předsedajícího s tím, že velký maces opět obejde všechny přítomné a každý si z něj odlomí. Maror má každý k dispozici někde poblíž v misce.

11. Šulchan orech (hostina)

Následuje večeře, při níž je možno posloužit si čímkoliv, co tabule obnáší, jak v jídle, tak v pití. Doporučuje se začít vejcem. Stejně moudrý je i pokyn, aby se účastník večeře zbytečně nepřecpával.

12. Cafun („zākusek“)

Pokud děti schovaly afikoman odložený dříve, poté, co všichni dojí, začne **předsedající** nápadným způsobem tento afikoman hledat. Děti jsou tím opět vtaženy do děje a mohou přiznat, že jej mají, ale žádat za něj výkupné (nějakou sladkost, bonbón, čokoládu), které musí obdržet.

Po získání afikomanu jej **předsedající** rozláme na kousky pro všechny a rozdává ke sněžení.

Afikoman je poslední sousto večeře!

13. Barech (požehnání po jídle)

Všem je dolit třetí pohár vína.

Zde je možné odrecitovat společně Žalm 126:

Když Hospodin úděl Siónu změnil, bylo nám jak ve snu. Tehdy naše ústa naplnil smích a náš jazyk plesal. Tehdy se říkalo mezi pohany: „Hospodin s nimi učinil velké věci.“

Hospodin s námi učinil velké věci, radovali jsme se. Hospodine, změň náš úděl, jako měníš potoky

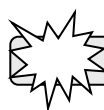
na jihu země!

Ti, kdo v slzách sejí, s plesáním budou sklízet.

S pláčem nyní chodí, kdo rozsévá, s plesáním však přijde, až ponese snopy.

Všichni muži starší 13 let zdvihnou své poháry a pronášejí modlitbu po jídle „birkat ha-mazon“:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
jenž živíš celý svět svou dobrotou,
milostí, láskou a soucitem,
jenž dáváš pokrm každému tělu,
protože trvalá je tvá láska.
Díky Tvé velké dobrotě
nám nikdy nescházela obživa
a nebude nám scházet na věky věků.
To pro Tvé veliké Jméno,
neboť Ty živíš vše, staráš se o vše,
všemu prokazuješ dobro
a připravuješ stravu pro všechna svá stvoření,
která jsi stvořil.
Požehnaný jsi, Hospodine,
jenž všechny sytíš.**

Následující požehnání jsou slova, která Ježíš použil pro proměnění vína ve svou krev.

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
Stvořiteli plodu vinné révy.**

Všichni vypijí třetí pohár vína!

Naplníme dosud prázdný pohár pro Eliáše,
a otevřeme dveře do místnosti.

14. Hallel

Všem je dolit 4. pohár vína.

Všichni společně recitují Žalmy 115 – 118 nebo zpívají vhodné chvalozpěvy.
Je to prostor uvolnění a radosti. Je možné i tančit.

Žalm 115:

Ne nás, Hospodine, ne nás,
ale svoje jméno oslav
pro své milosrdenství a pro svou věrnost!
Proč mají pohané říkat:
„Kde je ten jejich Bůh?“
Náš Bůh je přece na nebesích,
koná všechno, co chce.

Jejich modly jsou stříbro a zlato,
dílo lidských rukou.
Mají ústa, a nemluví,
mají oči, a nevidí, mají uši, a neslyší,
mají nosy, a necítí, rukama nemohou hmatat,
nohama nemohou chodit,
z hrdla nevydají hlásku.
Jim jsou podobni ti, kdo je zhotovují,

každý, kdo v ně doufá.

Izraeli, doufej v Hospodina,

je tvou pomocí a štítem.

Árónův dome, doufej v Hospodina,

je tvou pomocí a štítem.

Vy, kdo se bojíte Hospodina, doufejte v Hospodina,

je vám pomocí a štítem.

Hospodin na nás pamatuje, on nám žehná:

žehná domu Izraele,

žehná domu Árónovu,

žehná těm, kteří se bojí Hospodina,

jak malým, tak velkým.

Hospodin ať vás rozmnoží,

vás i vaše syny!

Jste Hospodinovi požehnání;

on učinil nebesa i zemi.

Nebesa, ta patří Hospodinu,

zemi dal však lidem.

Mrtví nechválí už Hospodina,

nikdo z těch, kdo sestupují v říši ticha.

Avšak my budeme Hospodinu dobrořečit

nyní i navěky.

Žalm 117:

Chvalte Hospodina všichni lidé,

oslavujte ho všechny národy,

neboť mocně vládne nad námi jeho milosrdenství

a jeho věrnost trvá navěky.

Echad mi jodea (Kdo ví, kdo je jeden?)

1. Echad mi jodea?
Echad ani jodea.
Echad Elohejnu šebašamajim uva'arec.
*(Kdo ví, kdo je jeden?
Já vím, kdo je jeden.
Jeden je náš Bůh, který je na nebi i na zemi.)*

2. Šnajim mi jodea?
Šnajim ani jodea.
Šneji luchot habrit.
Echad Elohejnu šebašamajim uva'arec.
*(Kdo ví, co je dva?
Já vím, co je dva.
Dvě jsou desky přikázání.
Jeden je náš Bůh...)*

3. Šloša mi jodea?
Šloša ani jodea.
Šloša avot,
šnei...
*(Kdo ví, kdo jsou tři?
Já vím, kdo jsou tři.
Tři jsou praotcové,
dvě jsou...)*

E - chad mi yo - dei - a? E - chad a - ni yo - dei - a.
E - chad E - lo - hei - nu she-ba-she - ma - yim u - va - a - retz.
Sh'na-yim ni yo - dei - a? Sh'na-yim a - ni yo - dei - a. Sh'nei lu -
chet ha - beit... e - chad E - lo - hei - nu she-ba-she - ma - yim u - va - a - retz.

4. Arba mi jodea?
Arba ani jodea.
Arba imahot, šloša avot...
*(Kdo ví, kdo jsou čtyři?
Já vím, kdo jsou čtyři.
Čtyři jsou pramatky, tři praotcové...)*
5. Chamiša mi jodea?
Chamiša ani jodea.
Chamiša chumšej tora, arba imahot...
*(Kdo ví, co je pět?
Já vím, co je pět.
Pět je knih Tóry, čtyři pramatky...)*

Šema Jisrael:

**Šema Jisrael,
Adonai Eloheinu,
Adonai Echad.
Baruch šem k'vod
malchuto
le'olam va'ed.**

Slyš, Izraeli,
Hospodin je náš Bůh,
Hospodin jediný.
Požehnáno buď Jeho vznešené jméno,
Jehož království je na věky věků

Nakonec pronese **předsedající** požehnání nad pohárem:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
Stvořiteli plodu vinné révy.**

Všichni vypijí čtvrtý pohár vína!

Po vypití pronáší **předsedající** ještě požehnání:

**Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
za révu a její plody,
za sklizeň polí
a zemi milou, dobrou a prostornou,
kterou dals do dědictví našim předkům,
aby se sytili jejími plody**

a vychutnávali její dobroty.
Smiluj se, Hospodine,
Bože náš, Králi světa,
nad Tvým lidem, nad Tvým městem,
a nad sídlem Tvé slávy
Znovu zbuduj naše město rychle v naší době.
Doved' nás tam a potěš nás jeho obnovením.
Dej nám pojíst jeho ovoce
a užít si jeho dobra.
Požehnaný jsi Ty, Hospodine,
Bože náš, Králi světa
za tuto zemi a plody vína.

15. Nirca

Předsedající pronáší závěrečnou modlitbu večere:

I kdyby naše ústa byla tak plná chvalo zpěvů,
jako je moře plné vody,
naš jazyk tak plný velebení,
jak početné jsou jeho vlny,
naše rty tak plné chvály,
jak široce se prostírá obzor,
i kdyby naše oči zářily
jako slunce a měsíc,
i kdyby se naše paže se rozpínaly v modlitbě
jako křídla orlů nebeských
a i kdyby naše nohy byly rychlé

**jako nohy jelenů,
stále bychom nebyli s to ti poděkovat Ti,
Hospodine, Bože náš,
a velebit tvé jméno, Králi náš,
za jeden jediný
z tisíce tisíců a desetitisíců
darů, znamení a zázraků,
které jsi vykonal pro nás
a pro naše otce
během celých našich dějin.
A proto ať údy,
které jsi uspořádal,
duch a duše,
jež jsi nám vdechl,
a jazyk, který jsi nám vložil do úst,
vzdávají díky a žehnají,
velebí a oslavují,
vynášejí a opěvují,
posvěcují a uctívají
tvé jméno,
Králi náš,
navěky.**

Všichni odpoví:

Amen

Nakonec může **předsedající** propustit společnost slovy:

Dle předpisů byl seder pesachový dovršen!